

Arvio toimintamallista: Luonnonhoitotöissä voi tehdä hyvää luonnolle ja muille ihmisille

Luonnonhoitotöissä opiskelu- ja työelämän ulkopuolella olevat työskentelevät luonnon hyvinvoinnin eteen, esimerkiksi rakentamalla linnunpönttöjä. Toiminta lisää merkityksellisyyden kokemusta ja vahvistaa uskoa tulevaisuuteen.

Malli on arvioitu¹ osana Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke – Sokran ja Euroopan sosiaalirahaston toimintalinjan 5 hankkeiden yhteistä Osallisuuden palaset -kehittämistyötä. Arvio on tehty Sokra-hankkeen osatoteuttaja Diakonia-ammattikorkeakoulussa.

Sisällys

Samankaltaista toimintaa on kehitetty myös	2
Mallin kuvaus	2
Toimintamallin käyttöönoton ehdot	2
Toimintaympäristö	3
Kohderyhmä ja asiakasymmärrys	3
Vinkit toimintamallin soveltajalle	4
Mallin arviointi	5
Osallisuuden toteutuminen mallissa	5
Osallisuutta edistävien rakenteiden luominen	7

¹ Malli on arvioitu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa kehitettyjen osallisuuden osa-alueiden ja lupaavan käytännön kriteerien näkökulmista Sokran toimesta hankkeen dokumentaatiota hyödyntäen.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Toimintamalli lupaavana käytäntönä	7
Yhteenveto	9

Kehittäjä

Luontoa toimintaan yli rajojen, Oulu, Oulun kaupunki ja Metsähallitus toteuttaja, (ESR, 1.1.2019 –31.12.2020).

Kehittäjän yhteyshenkilöt:

Anu Puhakka, osahankkeen projektipäällikkö, etunimi.m.sukunimi@ouka.fi, Oulun kaupunki nuorisopalvelut

Anu Kuustie ja Esa Salonen, projektityöntekijät, etunimi.sukunimi@ouka.fi, Oulun kaupungin Nuorisopalvelut

Hannele Kytö, osahankkeen projektipäällikkö, etunimi.sukunimi@metsa.fi, Metsähallitus Luontopalvelut

Juho Niemelä, projektityöntekijä, etunimi.sukunimi@metsa.fi, Metsähallitus Luontopalvelut

Samankaltaista toimintaa on kehitetty myös

- Luontoa elämään! - Toimintakykyä ja osallisuutta luontolähtöisillä menetelmillä ja palveluilla -hankkeessa, (ESR 2015-2017)
- Laavu (2014–2020), Työtä luonnosta lissä (2015–2018) ja OSAT – Osallisuuden askeleet työllistymispoluille (2017–2020)
- Vihreä Telakka – eteenpäin luonnon avulla -hankkeessa (ESR 2018–2022)

Mallin kuvaus

Toimintamallin käyttöönoton ehdot

Työkohteen valinta ja työohjeet

Luonnonhoitotöiden toteuttamiseksi tarvitaan työkohteita ja työohjeet sekä tarvittavat työvälineet ja -materiaalit. Erityisen soveltuvia kohteita ovat muun muassa hoidettavat perinnemaisemat, kunnostettavat purot ja kohteet, joista on tarve poistaa vieraslajeja tai kerätä roskia. Työkohteiden valinnassa on hyvä ja usein välttämätöntäkin tehdä yhteistyötä alueen omistajan tai hallinnoivan tahon kanssa niin, että voidaan sopia mitä töitä tehdään ja milloin. Monesti työn ohjeistukseen saatetaan tarvita tietyn alan asiantuntijan osaamista ja panosta, kuten opastusta vieraslajien tunnistamiseen tai ohjausta puron kunnostuksen

thl

Diak

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

toteuttamiseen. Riippuen työn luonteesta ja kestosta, on hyvä omata myös perustaidot luonnossa liikkumisesta, kuten sopivan vaatetuksen valintaan ja eväiden varaamiseen.

Ympäristökasvatusta ja keinoja vaikuttaa

Luonnonhoitotöitä tekemällä osallistujat saavat tietoa luonnosta ja siitä, miten tehty työ vaikuttavaa luonnon hyvinvointiin. Tiedon saaminen ja konkreettinen tekeminen vahvistavat luontosuhdetta ja omia vaikuttamismahdollisuuksia luonnonympäristöjen tilaan, mikä voi myös osaltaan lisätä toivoa paremmasta tulevaisuudesta ja lievittää mahdollista luontoahdistusta. Luonnonhoitotyöt ovatkin myös ympäristökasvatusta, joka antaa ymmärrystä luonnosta ja omasta suhteesta siihen sekä luonnon vaalimisesta. Toiminta antaa myös välineitä ja perspektiiviä ympäristön tilan aiheuttamien negatiivistenkin tunteiden ymmärtämiseen ja kohtaamiseen. Luonnonhoitotyöhön osallistuminen tarjoaa mahdollisuuden lisätä paitsi omaa ja luonnon hyvinvointia, myös yhteistä hyvää. Osallistujalle luonnonhoitotyöt tuottavat kokemusta merkityksellisyydestä.

Toimintaympäristö

Hyviä toimintaympäristöjä luonnonhoitotöille ovat esimerkiksi puistot ja retkeilyalueet, puutarhat, maatilat, kansallispuistot ja erämaa-alueet - ylipäättään luontoalueet, joilla kunnostustöille on tarve. Erityisen soveltuvia kohteita ovat muun muassa hoidettavat perinnemaisemat, kunnostettavat purot ja kohteet, joista on tarve poistaa vieraslajeja tai kerätä roskaa. Luonnonhoitotöitä voidaan tehdä myös sisätiloissa, sisällä voi rakentaa esimerkiksi linnunpönttöjä tai hyönteishotelleja.

Toimintamallia on sovellettu nuorten työpajoilla. Toimintamallia voidaan soveltaa myös aikuisille suunnatuilla työpajoilla. Toiminta kiinnittyy osaksi luontoperustaista kuntoutustoimintaa. Toiminta voi kiinnittyä myös muihin sote-palveluihin, kuten työllisyyspalveluihin tai sivistys- ja vapaa-ajan palveluihin.

Kohderyhmä ja asiakasymmärrys

Toimintamallin kohderyhmänä ovat työpajojen asiakkaat. Pajojen asiakkaat ovat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia henkilöitä, joten heiltä puuttuu työ- tai opiskeluyhteisö, ja usein myös vapaa-ajan sosiaaliset yhteisöt ovat vähäisiä. Oma elinympäristö voi olla alueellisesti hyvin rajautunut. Osallistuja saattaa kaivata tukea luontoon lähteäkseen ja siellä toimintaan. Luonnonhoitotyöt lisäävät osallistujien vaikuttamisen mahdollisuuksia. Toimintaa voidaan toteuttaa myös muissa palveluissa osana hyvinvointia tukevaa työtä.

Toissijaisena kohderyhmänä ovat työpajoilla työskentelevät ohjaajat ja muut ammattilaiset, jotka kohtaavat kohderyhmiin kuuluvia henkilöitä ja voivat joko itse toteuttaa toimintaa tai

thl

Diak

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

ohjata asiakkaitaan toiminnan piiriin. Yhteistyökumppaneina voivat toimia esimerkiksi hankkeet, kunnan eri toimialat, kuten sosiaali- ja terveystoimi, liikuntatoimi tai työllisyyspalvelut, järjestöt, yritykset, oppilaitokset.

Vinkit toimintamallin soveltajalle

Esimerkkejä ja ideoita luonnonhoitotöistä

Toimintamallia on testattu ja kehitetty Oulussa Luontoa toimintaan – yhteistyömalleja osallisuuteen -hankkeessa. Kohderyhmänä ovat olleet nuoret 17–29-vuotiaat työpaja-asiakkaat. Hankkeen toteutusajalle osunut koronapandemia sai ihmiset lähtemään aiempaa runsaslukuisemmin luontoon, muiden harrastusmahdollisuuksien kaventuessa. Pandemia osaltaan korosti toiminnan tärkeyttä tuomalla esille luonnon merkityksen ja sen, että jokaisella tulisi olla mahdollisuus kokea luontoa tavalla tai toisella.

Hankkeessa toteutettuja luonnonhoitotöitä:

- Purokunnostukset
- Perinnebiotoopit, luonnonniittyjen hoito
- Linnunpönttöjen rakentaminen, asennus ja huolto
- Hyönteishotellien rakentaminen ja asennus
- Liito-oravien pöntöt
- Männyntaimien poisto
- Luonnonhoitotyöt sekä pienet rakennus-, huolto- ja kunnostustyöt

Tarvittavat resurssit

Mallin käyttöönotossa keskeistä on, että ohjaajat ovat itse motivoituneita ja kiinnostuneita luonnosta. Työntekijän on myös hyvä hallita luonnossa liikkumisen perustaitoja, kuten sään ja olosuhteiden mukainen pukeutuminen ja oman sijainnin paikantaminen, luontoperustaisen toiminnan periaatteet. Sen sijaan luonnonhoitotöissä tarvittava erityisosaaminen, esimerkiksi puron kunnostukseen liittyen, voidaan tarvittaessa hankkia myös yhteistyökumppanin kautta. Monia luonnonhoitotöitä voidaan tehdä tavanomaisilla työkaluilla, joiden hankinta on helppoa ja jotka ovat suhteellisen edullista. Mikäli toimintaa toteutetaan yhteistyössä esimerkiksi kunnan tai järjestöjen kanssa, myös välineiden lainaaminen voi olla mahdollista. Toiminnan toteuttamiseksi tarvitaan luontokohde, jossa voidaan tehdä luonnonhoitotöitä joko kohteessa paikan päällä tai viemällä sinne esimerkiksi linnunpönttöjä. Luontokohteen hyödyntämisestä toiminnassa sovitaan kohteen omistajan tai haltijan kanssa.

thl

Diak

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Luonnollisesti toimintaan tulee olla varattu riittävät taloudelliset ja ajalliset resurssit, jolloin korostuu myös organisaation johdon tuki toiminnalle. Aikaresurssia tarvitaan toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen lisäksi työntekijöiden kouluttamiseen. Toiminta ei vaadi erityisiä hankintoja tai tiloja, mutta esimerkiksi työvälaineistä ja kuljetuksista aiheutuviin kuluihin on varauduttava. Kuluja voi aiheutua myös mikäli tarvitaan ulkopuolisia asiantuntijoita esimerkiksi luonnonhoitotöiden opastamiseen.

Mallin arviointi

Arvioidaan osallisuuden ja lupaavan käytännön kriteerin näkökulmasta. Arvioi osallisuutta edistävää toimintamallia, toimintatapaa tai periaatetta, älä koko hankkeen toimintaa. **Ei** kuvailla tässä kohtaa **uusia asioita toimintamallista** tai sen toteutuksesta.

Osallisuuden toteutuminen mallissa

Osallisuus omassa elämässä

Toiminta edistää osallistujien fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Osallisuutta edistäviä vaikutuksia syntyy erityisesti oman kyvykkyyden ja pystyvyyden huomaamisen ja vahvistumisen avulla. Luonnonhoitotöiden tekeminen tarjoaa työpajan asiakkaalle mahdollisuuden osallistua työpajatoimintaan konkreettisen tekemisen kautta. Tämä voi olla osalle luontevampi tapa osallistua kuin asioiden käsittely ainoastaan sanallisesti tai keskustelun kautta. Toimintaan osallistuminen ei edellytä aiempaa kokemusta tai osaamista luonnossa toimimisesta, vaan osallistumalla voi oppia uusia taitoja ja tietoja sekä saada kokemuksia, elämyksiä ja vaihtelua arkeen. Toimintaan osallistuminen mahdollistaa myös sellaisiin luontokohteisiin pääsemisen, joihin osallistujalla ei muuten olisi mahdollisuutta. Pajan asiakkaat päättävät itse missä määrin ja millä tavalla he toimintaan osallistuvat. Osallistujilla on halutessaan myös mahdollisuus kokeilla erilaisia rooleja, osallistumalla esimerkiksi kunnostustyön suunnitteluun tai toteutukseen.

Toimintaa pyritään markkinoimaan suoraan nuorille. Lisäksi nuoria ohjautuu työpajatoimintaan verkostojen kautta, esimerkiksi nuorisososiaalityön, oppilaitosten ja mielenterveyspalvelujen kautta. Toimintaan osallistumisen kynnystä madaltaa se, että toimintaa voidaan toteuttaa asiakkaiden lähiluonnossa tai kohtuullisten etäisyyksien päässä osallistujan kotoa. Monia luonnonhoitotöitä tehdään luontoympäristöissä perinteisen sisätiloissa tapahtuvan työpajatoiminnan sijaan. Luonnossa osallistujan on helpompi säädellä fyysistä ja psyykkistäkin etäisyyttä toisiin osallistujiin ja ohjaajiin. Luontoympäristössä kaikki osallistujat, ohjaajat ja asiakkaat, ovat keskenään tasavertaisempia ja vuorovaikutus on usein vapaampaa kuin perinteisessä kohtaamisessa sisätiloissa.

thl

Diak

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Myös ammattilaiset voivat ottaa toiminnan aikana erilaisia rooleja huomioiden kuitenkin vastuunsa ryhmän toiminnasta. Luontoperustaiset menetelmät monipuolistavat työtä ja tuovat uutta osaamista. Ammattilainenkin pääsee osalliseksi luonnon hyvinvointivaikutuksista.

Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa

Osallisuutta edistäviä vaikutuksia syntyy erityisesti merkityksellisen yhteisen tekemisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksien myötä. Toiminnan, esimerkiksi kunnostettavien kohteiden valinnan, yhteinen suunnittelu osallistujien ja ammattilaisten kesken, antaa kaikille osapuolille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa yhteisen toiminnan toteutumiseen. Toiveita toiminnalle voidaan kysyä myös anonyymisti, mikä madaltaa kynnystä oman mielipiteen ilmaisemiseen. Osallistujat voivat omien voimavarojensa ja vahvuksiensa mukaisesti olla mukana luonnonhoitotöiden suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa. Kun toiminnan sisältö suunnitellaan yhdessä osallistujien kanssa, toiminnasta muodostuu osallistujien näköistä ja samalla voidaan käydä läpi mahdollisia mietittyjä asioita.

Osallistujilla on mahdollisuus itsensä toteuttamiseen ja ilmaisuun esimerkiksi linnunpönttöjä rakentamalla tai puron kunnostusta toteuttamalla. On tärkeää, että luonnonhoitotyöt tehdään asiantuntevan ohjauksen mukaan, mutta luovuudelle on myös mahdollista jättää sijaa toteutuksessa. Toiminnassa syntyneet tuotokset, kuten kunnostetut perinneniityt tai purot tai vieraslajien poistaminen tietyltä alueelta, ovat kenen tahansa kohteessa vierailevan ilona ja hyötynä. Näin osallistujat saavat omaa osaamistaan ja tekemistään esille myös laajemmalle joukolle ja voivat siten olla osa yhteisöä. Luonnonhoitotyöt ovat hyvän tekemistä paitsi itselle ja muille myös luonnolle ja elinympäristölle. Toiminnan ja tekemisen kautta osallistujat myös oppivat uusia taitoja ja tietoja luonnosta ja sen hyvinvoinnin vaalimisesta sekä siitä, miten tehdyt luonnonhoitotyöt vaikuttavat luonnon tilaan. Konkreettisten vaikuttamistoimien tekeminen sekä itselle, muille ja luonnolle tärkeisiin asioihin vaikuttaminen voi myös vahvistaa uskoa tulevaan ja lieventää mahdollista ahdistusta luonnon tilasta ja tulevaisuudesta. Luonnossa toimiminen ja luonnosta oppiminen vahvistavat huomaamattakin osallistujien luontosuhdetta, mistä voi ammentaa hyvinvointia myös ohjatun toiminnan jälkeen. Toiminnassa mukana olo vahvistaa myös kansalais- ja demokratiataitoja, kuten oman mielipiteen ilmaisemisella vaikuttamista, toisten kunnioittavaa kohtaamista ja tietämystä jokamiehenoikeuksista.

Toimintaan osallistuvien työpaja-asiakkaiden lisäksi toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan vahvasti eri alojen asiantuntijoiden ja eri organisaatioiden yhteistyönä. Tämä laajentaa yksittäisten organisaatioiden mahdollisuuksia toteuttaa luontoperustaista toimintaa. Samalla

thl

Diak

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

mukana olevilla organisaatioilla on mahdollisuus laajentaa ja kehittää yhteistyöverkostojaan ja käytettävissä olevaa asiantuntemustaan. Yksittäisille ammattilaisille toiminta tarjoaa mahdollisuuden oppia uutta ja olla mukana mielekkäässä työssä.

Osallisuus yhteisestä hyvästä

Toiminnassa on yleishyödyllinen ulottuvuus: luonnonhoitotöitä tekemällä luodaan yhteisiä, kaikille avoimia tiloja. Esimerkiksi kunnostetulla purolla tai luonnonniityllä voi kuka tahansa vapaasti vierailla. Toiminnan keskeinen ajatus on, että toimintaan osallistuvat kohtaavat toisensa tasavertaisina ihmisinä. Luontoympäristö tukee osaltaan tätä tavoitetta, myös muiden kohteessa vierailevien osalta. Toiminta tarjoaa osallistujille mahdollisuuden oppia uusia tietoja ja taitoja sekä tehdä merkityksellistä työtä, josta kuka tahansa voi nauttia. Lisäksi osallistujat saavat olla osa yhteisöä ja voivat saada siten yhteisöllisyyden kokemuksia. Osallistujien merkityksellisyyden ja yhdenvertaisuuden kokemus vahvistuu. Osallistujien luontosuhde voi vahvistua luonnossa ja sen hyväksi toimimisen myötä.

Osallisuutta edistävien rakenteiden luominen

Toiminta on luonut uutta rakennetta työpajatoimintaan niin pajojen toiminnan sisällön kuin yhteistyöverkostojen osalta. Lisäksi hankkeen aikana perustettiin Ympäristöpaja, jonka tehtävänä on yhdessä Luonto- ja liikuntapajan kanssa koordinoita luonnonhoitotöitä ja toimia työpajojen tukena. Työpajaohjaajien koulutus lisää valmiuksia ohjata luonnonhoitotöiden tekemistä ja muuta luontolähtöisistä toimintaa työpajoilla ja lisää ohjaajien tietoa luonnon hyvinvointivaikutuksista. Luonto-osaaminen huomioidaan nykyisin myös työpajaohjaajien rekrytoinneissa. Toimintamalli laajentaa keinoja vastata ennen kaikkea työpaja-asiakkaiden tarpeisiin, mutta samalla myös mukana olevien organisaatioiden ja luonnon tarpeisiin.

Toimintamalli lupaavana käytäntönä

Luontolähtöisten menetelmien positiivisista hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista on olemassa runsaasti tutkimusnäyttöä niin kotimaasta² kuin ulkomailtakin³, myös kokemuseräistä tietoa

² Turunen A. W., Halonen J., Korpela K., Ojala A., Pasanen T., Siponen T., Tiittanen P., Tyrväinen L., Yli-Tuomi T. & Lanki T. (2023) Cross-sectional associations of different types of nature exposure with psychotropic, antihypertensive and asthma medication. *Occupational and Environmental Medicine*, 80(2), 111–118. <https://oem.bmj.com/content/80/2/111>

³ ten Brink P., Mutafoğlu K., Schweitzer J-P., Kettunen M., Twigger-Ross C., Baker J., Kuipers Y., Emonts M., Tyrväinen L., Hujala T. & Ojala A (2016) The health and social benefits of nature and biodiversity protection. A report for the European Commission, Institute for European Environmental Policy 2016. <http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/intro/docs/Health%20and%20Social%20Benefits%20of%20Nature%20-%20Final%20Report%20Main%20sent.pdf>

thl

Diak

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

on koottu runsaasti esimerkiksi Innokylän toimintamallikuvauksiin⁴. On olemassa alustavia tutkimustuloksia myös siitä, että hyvinvoinnin kannalta tärkeitä ovat ”pelkän” luonnossa olemisen lisäksi myös psykologiset tekijät kuten motiivit, huomion kohdistus ja vuorovaikutus ympäristön kanssa⁵. Tämä tausta tukee luonnonhoitotöiden, joita tehdessä ollaan konkreettisesti vuorovaikutuksessa luonnon kanssa ja kohdistetaan siihen huomiota, tekemistä osana työpajatoimintaa.

Hankkeessa haluttiin aiemman tiedon ja kokemusten pohjalta edelleen kehittää ja kokeilla luontolähtöisiä menetelmiä laajemmin osana työpajatoimintaa. Luonnonhoitotyöt liitettiin hankkeessa ilmenneen tarpeen myötä osaksi muuta valmennuskokonaisuutta, ne olivat esimerkiksi osa leirin toimintaa tai luontovalmennusryhmän retkeä, töitä toteutettiin myös projekteina. Luonnonhoitotöiden liittäminen työpajatyöskentelyyn mahdollistui hankeresurssin ja Metsähallitusyhteistyön myötä.

Toiminta herätti kiinnostusta kohderyhmässä, yhteistyökumppaneissa ja mediassa. Hankkeessa toiminnan tuloksia ja vaikutuksia selvitettiin valmiilla mittareilla (Kyky-viisari, Sovari-mittari, ORS-mittariin pohjautuvat menetelmät) ja erityisesti keräämällä palautetta osallistujilta ja ammattilaisilta ns. retkipalautteena aina toiminnan jälkeen. Osallistujien kokemuksia selvitettiin myös opinnäytetöiden muodossa. Tiedonkeruun perustella osallistujien toimintakyky ja osallisuus vahvistuivat toiminnan aikana. Tiedonkeruun ja toiminnan arvioinnin on hyvä olla pysyvä osa toimintaa, koska sen avulla voidaan osoittaa toiminnan vaikutuksia myös muille. Yhteistyö Metsähallituksen kanssa muun muassa luonnonhoitotyökohteiden valinnan ja töiden ohjauksen osalta oli onnistunutta.

Keskeistä toiminnan juurtumisen kannalta on yhteistyökumppanuuksien vakiintuminen ja kehittyminen. Yhteistyökumppanit voivat osoittaa työpajatoimintaan luontokohteita, joissa luonnonhoitotöitä voidaan toteuttaa, lisäksi he voivat tarjota asiantuntemustaan tai vaikkapa työvälineitä töiden toteuttamisen tueksi. Jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että yhteistyökumppanit kokevat toiminnan edistävän jotenkin myös omia tavoitteitaan. Hankkeen aikana onnistuttiinkin vahvistamaan työpajojen ja muiden yhteistyökumppaneiden sitoutumista toimintaan. Toiminnallisen ympäristökasvatuksen toimintamalli, jonka keskeinen

⁴ Innokylä (2023)

https://innokyla.fi/fi/generalmodels?keyword=sokra+luonto&phenomena=All&target_group=All&funding_body=All&development_phase=All

⁵ Pasanen T. (2019) Everyday Physical Activity in Natural Settings and Subjective Well-Being Direct Connections and Psychological Mediators. Väitöskirja, Tampereen yliopisto. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/118176>

thl

Diak

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

osa luonnonhoitotyöt ovat, on jäänyt hankkeen päätyttyä käyttöön ja sitä on tarkoitus edelleen kehittää.

Työpajaohjaajien ja yhteistyökumppaneiden osaamisen ylläpitäminen on toinen avaintekijä toiminnan jatkuvuuden kannalta. Tämä on tärkeää siitakin näkökulmasta, ettei toiminta työpajoilla olisi kiinni vain yksittäisten ohjaajien kiinnostuksesta tai harrastuneisuudesta.

Hankkeessa laaditut julkaisut ja muut materiaalit tarjoavat vinkkejä toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen niille, jotka haluavat aloittaa vastaavan toiminnan tai lisätä tai kehittää jo olemassa olevaa toimintaa. Päättäjien tiedottaminen on tärkeää, jotta toimintaan saadaan resursseja. Juurtumisen kannalta oleellista on tuottaa tietoa luontoperustaisen toiminnan vaikuttavuudesta kuntoutuksen kentällä, mukaan lukien pidemmän aikavälin vaikutukset. Samoin tärkeää on pyrkiä vaikuttamaan siihen, että luonnon hyvinvointivaikutukset ovat aiheina enemmän esillä sosiaalialan koulutuksessa.

Yhteenveto

Toimintamalli lisää osallisuutta kaikilla kolmella osallisuuden osa-alueella, erityisesti vaikuttamisen ja yhteisen hyvän tekemisen osa-alueilla. Luontoa toimintaan - Yhteistyömalleja osallisuuteen -hanke on päättynyt vuoden 2020 lopussa, mutta kehitetty toiminta jatkuu. Hankkeen motivoimana on perustettu Ympäristöpaja, jonka tehtävänä on yhdessä Luonto- ja liikuntapajan kanssa koordinoita luonnonhoitotöiden toteuttamista osana työpajatoimintaa. Toimintamalli sopii levitettäväksi eri paikkakunnille ja laajennettavaksi eri kohderyhmille.

thl

Diak

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto